

Badalona és un dels municipis de Catalunya que té una comunitat gitana més nombrosa. Si es compara amb altres municipis, és el que té més presència gitana amb relació a la densitat urbana. Segons l'estudi publicat per la Diputació,

Els gitanos de Badalona, una aproximació sociològica, el percentatge de la població gitana actual a Badalona és de l'1,47%. La de Barcelona, el 1999, era del 0,4%. Dos dels autors del llibre, Carme Garriga i Salvador Carrasco, diuen que

a Badalona hi ha 3.080 gitanos, la majoria dels quals viuen a Sant Roc. La publicació, que es va presentar dilluns, fa una detallada radiografia de la comunitat, de la qual destaca l'interès a adaptar-se sense perdre l'essència.

Sant Roc, el cor dels gitanos de Catalunya

► Un estudi de la Diputació confirma que a Badalona es concentra la comunitat gitana més gran de Catalunya

► De 210.000 habitants que té el municipi, 3.081 són d'aquesta ètnia i la majoria es concentren a Sant Roc

► La publicació destaca l'esforç del poble gitano per adaptar-se als nous temps sense perdre la seva essència

M. FRANCISCO / Badalona

● Fins avui no hi havia encara cap dada oficial que confirmés que Badalona és un dels municipis amb una de les comunitats gitanes més nombroses de Catalunya. De fet, els mateixos estudiosos que han escrit el llibre editat per la Diputació van posar de manifest que la seva perplexitat va ser enorme en adonar-se que les dades que s'havien donat fins ara de manera oficiosa no responien a la realitat: «Després de la nostra comprovació sobre el terreny, els 6.000 gitanos que alguns deien que hi havia a Badalona quedaven reduïts pràcticament a la meitat.»

Xifren el nombre de gitanos de Badalona en 3.081. Amb tot, quan es va fer la presentació del llibre dilluns al Museu de Badalona, es va destacar que Badalona és la població amb més presència gitana amb relació a la densitat urbana.

El percentatge de la població estimada actual sobre la total de Badalona és de l'1,47%, mentre que la de Barcelona, el 1999, era del 0,4%. Dels més de 3.000 gitanos que hi ha a Badalona la majoria (2.138) es concentren a Sant Roc. La resta es concentra a la Salut (261) i a Llefia (216).

El llibre *Els gitanos de*

Badalona, una aproximació sociològica, a més de donar dades demogràfiques, és una eina imprescindible per entendre la situació en què es troba actualment la comunitat gitana de Badalona. És una fidel radiografia d'una cultura resistent però que es vol adaptar als temps actuals sense que això signifiqui perdre identitat. És per això que es parla d'«acoblament» entre cultures i no pas d'«integració», perquè per als gitanos aquest darrer terme comporta perdre part de la seva essència i ells reclamen trobar-se en un pla d'igualtat.

El llibre té dues parts ben clares, una primera d'històrica —excel·lentment documentada— i una altra que descriu fil per randa la població gitana, des de les relacions socials, fins a la pèrdua del coneixement de la seva llengua, el nivell d'instrucció i les aspiracions de futur.

Tal com va destacar la regidora de Serveis Socials de Badalona, Roser Castillo, en la presentació del llibre, del que es tracta és de buscar la interrelació entre la població paia i la gitana: «Ens hem de contaminar i ens heu de contaminar.» Castillo va destacar, igual que l'alcaldessa, Maite Arqué, que el llibre trenca molts tòpics associats als gitanos.

► **Educació.** El percentatge d'analfabets de la població estudiada és del 12,1%. Amb tot, s'han aconseguit millores molt notables, malgrat l'absentisme escolar. Un 43,6% saben llegir i escriure. L'opinió majoritària sobre l'escolarització dels infants gitanos és molt positiva. Un 89,7% troba molt bé l'escola dels fills.

► **La família.** Entre els gitanos i gitanes de Badalona el matrimoni a la manera gitana segueix sent una institució vigent. Dels entrevistats, el 24,5% ha entrat al matrimoni abans dels 17. Els més joves retarden l'edat, però. Hi ha un important nombre de matrimonis mixtos, del 12,6%. És un alt grau de mestissatge.

LA RADIOGRAFIA

► **La feina.** Ha disminuït sensiblement l'alternança d'ocupacions amb una de principal, la pluriocupació no simultània i la mobilitat de feines de temporada. Cada vegada hi ha més gitanos treballant amb contracte. De tota manera, la venda és l'ocupació dominant entre els gitanos de Badalona.

► **Llengua.** El 92% de la població entrevistada té com a llengua pròpia el castellà; el 4,9% utilitza indistintament el castellà i el català; un 1,3% castellà i romàno-caló, i un 1,8% castellà i romàno-caló. Un 85,3% diu que coneix el català, un 10,3% no el coneix i un 4,5% el coneix «una mica».

► **Relacions socials.** L'estudi estableix que, quant a les relacions socials al barri, el 72,3% dels enquestats es relaciona amb tothom, amb familiars, gitanos i païos, mentre que el 3,1% ho fa només amb familiars i gitanos. Als entrevistats es detecta un alt grau de satisfacció quant a les relacions socials.

Un poble resistent amb esperit d'adaptació

M.F. / Badalona

● La situació actual dels gitanos els està obligant a buscar noves alternatives de vida. Estan subjectes a canvis que són capaços d'absorbir, però sense pressa, perquè fan prevaler, per sobre de tot, la seva essència. Estan disposats a adaptar-se als temps actuals però sense oblidar els seus orígens, la seva cultura. De fet, són badalonins que han sobreviscut a situacions força adverses. Els autors del llibre diuen que no han trobat referències documentals anteriors als anys seixanta referides a famílies gitanes badalonines, però per testimonis orals han pogut constatar la presència de gitanos entre les famílies que, en l'onada migratòria dels anys vint, procedents de Múrcia i Almeria, van poblar els barris suburbials del Gorg i la Salut. L'arribada massiva de gitanos es va produir a meitat del segle XX. Hi va haver el cas del Somorrostro de Barcelona. La ciutat comtal proposava d'ubicar els barraquistes d'aquesta platja a Badalona perquè havia d'allargar el passeig marítim. Un terç dels barraquistes eren gitanos. Per Badalona, el Somorrostro era una problema perquè s'afegien 216 barraques a les 875 que ja hi havia a la ciutat. Més tard, el 1963, es van produir greus inundacions al Vallès, el Baix Llobregat i el Barcelonès que van provocar molts morts. 728 famílies damnificades per les pluges del 1962 van ser reallotjades a Sant Roc en 44 barracons provisionals que es van construir a la zona. Cada barracó va ser habitat per un nombre de famílies d'entre 10 i 16 components. Alguns d'aquests barracons de fusta es coneixien com els suïços.

Una eina imprescindible

EL PUNT / Badalona

● El llibre és el resultat de la cooperació i el treball de l'àrea de Benestar Social i la Diputació de Barcelona, juntament amb l'Ajuntament de Badalona. Té els seus antecedents en una altra obra, *Els gitanos de Barcelona*. La directora del treball, Carme Garriga, ha posat especial atenció en la història i en el coneixement sociològic dels gitanos badalonins, en la comprensió dels seus reptes i les seves dificultats i en les relacions de convivència que s'han establert entre la comunitat paia i la gitana. En l'ela-

boració d'*Els gitanos de Badalona* s'ha comptat amb la col·laboració dels mateixos gitanos, formant un equip mixt, en el qual també hi havia professionals de la Fundació Tropos, de la Universitat de Barcelona i de l'Ajuntament de Badalona. Tal com destaca la diputada presidenta de Benestar Social de la Diputació, Immaculada Moraleda, el llibre presenta els gitanos de Badalona com una comunitat que «ha fet majoritàriament una aposta clara per la convivència, en un procés de mutu acoblament amb el conjunt de ciutadans badalonins».

«Viure més 'paiament'»

M.F. / Badalona

● L'aparició del llibre, que coincideix amb el Dia Internacional del Poble Gitano a Catalunya, va ser molt celebrada per la prestigiosa doctora Teresa San Román, que a més de posar-lo com a exemple de treball rigorós, el va qualificar de «llibre clau» per als que tenen el cor i el cap posats en els gitanos. San Román va destacar els equips de treball, la majoria integrats tant per estudiosos gitanos com païos. De fet, ha estat la clau de l'èxit del llibre i el que ha facilitat l'entrada a Sant Roc. Cal destacar una anècdota del llibre que posa de manifest el canvi social al qual s'estan adaptant els gitanos. Un dels entrevistats diu: «Mira si estem canviant que un gitano em ve a fer una entrevista sobre com veig el meu poble. Això fa 15 o 20 anys enrere era impensable. El futur anirà millor, però ens haurem d'adaptar a viure més 'paiament'».